MARTIN OLIVA

Napsal A. V. Šmilovský.

Úvahy ty probudil v duši mé osud osob, jež užívaly životem našeho Olivu.

Zastavmé se především u Abrámka.

Opustili jsme jej v onom okamžení, v němž právě dovršiti měl své nekalé dílo, jež bylo se už po několik let a jež stálo jej mnoho přemýšlení a vypočítávání. Máme ještě v čerstvé paměti, jak jej Čertovák o poslední dražbě na živnost Martinovu překvapil a obelstil, jak nad ním se povznesl a zvítězil. Jakkoli porážka ta byla pro Abrámka bolestná, ba strašná, přece nebyla s to, aby zlomila sílu tuhé spekulantovy duše. Za několik hodin probral se z mrákot slabosti, vzpamatoval se úplně a přemýšlel, zdali by se nenalezla nějaká právní klička na dražbě, aby se mohla prohlásiti za neplatnou. Ale přemýšlení to nevedlo k ničemu a kdyby ihned pletichou a úskokem se mu povedlo dražbu zvrátiti, Čertovák nebyl by se dal za strašti a byl by se znova ke koupi jal, nebyl by ani o píd ustoupil. Rozumný zád zavrhl tedy plán tohoto druhu a vypravil se v náhlém hotovou a dokonanou. Hned ve večer téhož dne jel do Prahy k Loewensteinovi a ráno již objevil se v kanceláři pražského chabrusa.

Loewenstein probíral se v nějakých dopisech a zkušeně jeho oko jakmile spatřilo vcházejícího Abrámka, ihned se zachmurilo: pozoral, že obchod Abrámkovský špatně vypadl.

"Obchod se nepovedl," tázal se kratce a úsečně.

"Byl jsem předstižen," pravil se Abrámek a usedav vypravoval šířce a dopodrobna, co se přihodilo. Loewenstein poslouchal s největší pozorností a neopomínal od času k času bodlivým okem zpytovati Abrámka, zdali mluví pravdu čili ne. Zdálo se, že v tomto ohledu jest s Abrámkem úplně spokojen, neboť když Abrámek dokončil, pronesl chladně a klidně:

Milý příteli, každý obchod nepovede se dobrému obchodníku nezdaří, než z porážky moudré a věci poučení pro budoucí obchody. Byl jste patrně překvapen. Vaše celé plán i celé jeho provedení byly docela správny, a jediná vina, vězí jen v tom, že jste napřed dobře nevyzpítali záměry toho zpropadeného Čertoviče."

"Byl jsem opatrný na všechny strany," odpovídal Abrámek, "nemohl jsem předvídati, že má Čertovák tolik peněz při ruce, aby se s námi pustil do boje."

"Ovšem, když přišla pomoc z Ameriky! Což jste neviděli, že mu tam bohaté příbuzné?"

"O jeho otci jsem to věděl z doslechu, z pověsti, a nevěřil jsem tomu příliš," vykládal Abrámek. "Hloupí sedláci lidé myslí hned na Ameriku, když někdo z jich kruhu přičinlivostí svou přichází k jmění znamenitějšímu. O Čertovákovi samém nikdy se nic neprozvídalo."

"Pak odpadá i ta výčitka," prohodil Loewenstein.

"Kdybych byl obchod podnikl na vlastní riziko," pokračoval Abrámek, "nedělal bych si z toho nic, že špatně to vypadlo. Jsem pan, kupec, nepatrný sice, ale přece dobrý kupec. Avšak zde jedná se mně o to, že spolek vas ve mne měl úplnou důvěru a svěřil mi svůj kapitál, ač jsem mu byl před krátkým ještě časem cizím neznámým. Za tu důvěru vůči mně složenou chtěl jsem se odměnit a zároveň získati důvěry i dalším podnikatům, jež by zajisté byla vedla k mému prospěchu. Nyní obávám se, že přijdu o vaši důvěru a přízeň, a to mne při všem nejvíce hněte."

"Ukodit jsem na napřed bylo vaše mínění," odvětil pokřtěný Loewenstein. "Jsme lidé a síla naše spočívá v naší svornosti a vzájemné důvěře. Vy jste schopný k práci a na tom dost. Když jsme se stane, že český sedlák do Ameriky z Ameriky, aby udělal naši obchody, tak jsme přikázali naši obchody. Konečně tuto záležitost, a vaší povinností bude, kdyby se něco ve vašem kraji vyskytlo, nás o tom upozornit. My dáme prostředky a budeme vám nazad při výdělku, ke kterému vaším spolku dopomůžete. Tu je vaše, ze smlouvy mezi námi uzavřeme. My máme důvěru k vám, vy k nám."

Loewenstein s Abrámkem podali si ruce.

"A teď učiníme pořádnost."

Oba sinžové dali se do počítání, a Abrámek vyplatil peníze od chabrusu jen svěřené. Loewenstein dal mu sice mírnou, ale slušnou náhradu za cestu, čas a práci.

"Však vy nám to snad časem nahradíte," podotkl k Abrámkovi.

"Bůh ví, že nahradím," odvětil Abrámek.

"A co nyní hodláte?" tázal se Loewenstein.

"Hodlám se etablovati v sousedním městě," odpovídal Abrámek; "to, co jsem vydělal na statcích Olivových, postačí mně k zařízení malého obchodu. Při tom ovšem budu k službám každému pokynutí z vaší strany. Adresu udám hned, jak se usadím."

"Věnujte tak, počítáme s jistotou na vás a nepochybuji, že hned první obchod vás vypadne lépe než tento, pro nás i pro vás."

Rozloučili se.

Abrámek kratce po té prodal statek svůj v Stěpánově a přestěhoval se do sousedního města, kdež sobě zařídil obchod se smíšeným zbožím. Sen jeho o skvostném a nádherném krámu se ono sice ihned napomenpřv nevyplnil, až proto byl spokojen s obratem ve živnosti. Z vesnického krámce a podomního prodavače stal se městský obchodník, a co více, zástupcovský jednatel pražského chabrusu. Vedlo se mu a celé je to jedině dobře, časem zvelbil si obchod, koupil si dům, v němž měl kram, chytrým způsobem, a počínal byl k vážnějším a bohatším židům města. I s dětmi svými měl štěstí, dcery provdal velmi dobře a synové vstoupili v slépěje obchody ještě za jeho života. Známost s Loewensteinem prospívala mu velmi na obchodní jeho dráze.

A nyní nemáte mne obézku.

"Kde zůstala spravedlnost, že nepomstila ohavný skutek, jehož dopustil se Abrámek na ubohém Olivovi?"

Tiše, přátelé, neotřesete-li prsti slunce! Meč pokuty spravedlivé nezřezavi: hodina udeří, on zaleskne se, padne a pomstí vinu. Abrámek posud je živ. Nechybí mu nic. Jest bohat, požívá vážnosti, rodina jeho jej velebí a v odpuzení svém hledí k němu jako k vzoru svému, jako v zrcadle bez kazu a poskvrny. Ale pojďme se: Kdo ručí nám za to, že mu štěstí a bohatí Abrámek, kdo ručí nám za to, že nezlí složí hosti své, nechopí ho spravedlnost světodějinstva a nepřivlečou jej na své popraviště za šedivé vlasy ba nebo jeho hlavy? Jeť spravedlnost bystrá, duše bídáka ji tak snadno neuletí! A kdyby i Abrámek v štěstí a bohatství zemřel, ona nejsou tu jeho děti, není tu pokračování chlubného a kalem neplaného srdce jeho a ďábelské hlavy? Jsouť lidé zlých a bídných zástupcové nepřehlední. Spravedlnost světodějinstva nikdy neodpočívá a přece jí leckterý bídák ujde, ale děti jeho a vnukové jí neujdou.

Bulíno pokojní, přátelé, byť a nyní Abrámek v štěstí a bohatství, děti jeho a vnukové nemrnou. Nešťastný Oliva bude na nich pomstěn, odčiny zákon vše, odmění nám za to rukojemství.

XXIV.

A co se stalo s Čertovákem? Slyšte!

Koupiv výhodně statek Olivův, stal se Čertovák prvním bohačem v Stěpánově. Sousedé neměli ho nikdy rádi, ale nyní, jak ze mísy Olivu přivedl na mizinu, vyhýbali se mu z cesty a kdekoliv sešli se v jeho společnosti, odcházel jeden za druhým. Celáčec zůstal sám, přestal chodit k hospodám, přiléhával jí na jídle, ulehčovat na práci, a přece nikdo nechtěl k němu do služby a raději najal se u sousedů. Ana i s dcerou jeho nechtěly jíti do cizí hrdla.

"Vy prý doma nic dobrého nevidíte," říkaly k nevinným dotazům Čertovákovým. "Nemůžete na to lekla, a zapomněla, aby chom se vám svěřily. Jdeme stát s vámi nemáme."

A dcera Čertovákovy doma tomu dáceu pověděla.

Na jaro, kdy pečlivý v Stěpánově mezi dětmi spálá. Dva synkové Čertovákovi padli jí za oběť. Zbylo mu už jen třetí dítě, dcera.

Když své děti pochovával, nešel s ním nikdo ze sousedů na pohřeb a za mrtvolou dítěte každého sprostého baráčníka šla skoro celá ženská část obyvatelstva vesnického na hřbitov. Divoká bolest stiskla srdce Čertovákovo, když děti pochovával. Snad poprvé v živobytí svém rozplakal se opravdově. A když po pohřbu v noci nemohl spáti, teď přistoupily k loži jeho duše nevinných jeho dětí a volaly.

"Vidíš otče, jiné děti měly tak pěkný pohřeb, a nám nešel nikdo. Proč, otče, pověz nám, vždyť my jsme nikomu nepublížily?"

A ze zkrmoucených prsou otcových ozval se najednou hlas vážný a přísný a smutný jako hrob, hlas těžkou vinou pronásledovaného svědomí:

"Ubohé děti, vy jste nepublížily, ale váš otec zkazil ze mysly sousedu svého, ženu jeho a ubohé dítě, a proto jste měly pohřeb jako zlí a nepoctiví lidé."

V vlastkových chvílích šedivěly mu jeho černé vlasy Čertovákovy a rysy sobectví, tvrdosti a zarputilosti, v nichž tonula zbídlá jeho duše, pronikali papraskové tuhé a jasné, papraskové lítosti a lásky a upřímné lidskosti. Ale dítě to jeho zvolna, chvíle těch lepších byla celá spousta v duši jeho, a spravedlnost nedopustila, aby rázem roztály v blahodárné deště mechy. Ještě horší časy se ty mu přijíti.

Asi rok po té vzal mu Bůh i poslední dítě, dospělejší již dceru. Čertovákova ze mu byla ženu trpělivá, mlčenlivá, zvyklá poslouchati pozlazu mužného a často tvrdého muže svého. Komolu mlčky povinnosti své, ale nikdy neroptala, ale k mu z ní nemusla nikdy pravé oddanosti, nikdy jí opravdu nemilovala. Všechny zažila po boku muže svého mnoho hořkých dnův a nocí, a jediným její útěchou a radostí byla dcera její. A když i dcera její nabyla svobodu v jeho lokrech s tímto, kazícím tu odhodla všechny dobré k muži a mu přivedla jej je, rozdrážděné bylou k nutnosti dítka svého a hrůzou mu dr... slova, z nichž plynula k mu spravedlnost vychopíra:

"Tu máš třetí a poslední oběť z nenávisti a spatnosti. Jich připravil všechny děti za to, co jsi zvedal na Olivovi, ženě jeho a dítěti. Jen se podívej na nejdražší dítě, ty hlupáku, jak se vytrácí za tebe odhodlané podobě... Proklínám tě hodině, kdy jsem k tomu svolila, že budu mluvit Čertovákovou. Ďábel je v lidech, ne člověk!"

A Čertovák stál u mrtvoly poslušného svého dítěte jako sloup, jako kus dřeva. Své ženě nedal nikdy ani slovem vidět, vidět ona mu pravdu, a pravdě těžko se vzpírati. Zahanben, jako lidé stál tu před ní všecka hrdost a pýcha ho opustily, kolena pod ním třásla, hlava mu šla kolem. Bez čepice, bez kabátu vyšel ven do zahrady. Tam v nejchlubnějším koutě vedl sebou na zemi a ležel tam až do večera jeho zuby. Nikdo nepřišel za ním, nikdo nezaplakal nad ním ani je nemu slzu útěchy a soucitu. K večeru odešel do města a dal se tam do pití a bytí. Marno, marno uvedení nedá se rozbít zapít jako hodně pro dítě.

Jak tak chmurná povaha, jaká byl Čertovák, nemůže zmizet, byť i vypaly se na ní nejhorší a vyjeví. Čertovák se za vinou vzpamatoval a zvyšil ctnost vůči obou svých hospodářů. Nesmí mu přáno. Živnost dcery Martinova, již vedl sebou, tak spořádal v krátkém čase... jako by nová zrozena z... a kupy opět nedlouho... Nemíjejíc mysl dnešní... přece pro sobě a chtějíce mít ovoce práce své a pile, dal Čertovák, jaká Stěpánovo... vesnice, na jaké pavedlí... rovně na ta cesta, po kterém... dal na stará kolena svá na... starý Oliva. Kde byla... hrdosti, hnal... nebo... ubohé... Ta... Čertovákovy... Ta... Oliva... Nyní... (Pokračování.)

ZASLOUŽENÉ UZNÁNÍ.

Bratr Josef Čermák byl zvolen za starostu Sokolské Obce v Americe.

V pondělí večer byla v Sokole Chicago odbývána schůze Výkonného Výboru Sokolské Obce v Americe, která měla se zabývati volbou starosty nového mocného tělesa sokolského, k nejlepším nadějím do budoucna oprávňujícího následkem nedávného spojení se obou směrů sokolských. Šlo o zvolení dobrého muže za starostu a nikoli o "zaplnění mezery", jak píše ve svém referátu o volbě chicagská "Svornost". Úmrtím starosty Šimana nastal Obci úkol, najíti jiného vůdce, a našli nejlepšího z nejlepších. Výsledek schůze byl v každém ohledu uspokojující, neboť byl za starostu navržen dlouholetý pracovník sokolský Josef Čermák, jehož jméno jest v české Americe tak dobře známo sokolskou činností svého nositele, že není třeba se o zásluhách jeho znovu šířiti. Schůze byla zahájena místostarostou br. Doležalem, jenž ve svém proslovu uvádě, jak smutnou ztrátu utrpělo americké Sokolstvo úmrtím prvého starosty Sokolské Obce, Jana Šimana, jehož zásluh při té příležitosti vzpomněl a vyzval přítomné, aby pamětce jeho vzdali poctu. Po té byla za starostu navržen pan Josef Čermák a místostarosta sokol návrh podporoval, poukazuje k životnímu dílu bratra Čermáka v řadách amerického Sokolstva. Volba provedena jednohlasně a zvolený ihned nastoupen. Ve své řeči pravil br. Čermák, že jest povinností Sokolstva amerického, by nahradilo aspoň částečně práci svojí, v čem v těchto vážných dobách Sokolstvo ve stávajících vlastech pokračovati nemůže následkem útisku katanů českého národa. Dovolával se pomoci ostatních členů Výkonného Výboru, aby snahou k tomu, by pojem bratrství, mezi Sokolstvem platící, nebyl jen prázdným hesloním, nýbrž skutečným provádění činem byl slovem živým. K tomu cíli jest dle oprávněného návrhu bratra Čermáka nutno, aby všechny Výbor Sokolské Obce šly pevný dával příklad, čímž tak bude umožněno rozvážné vedení záležitostí Sokolstva a udržování zásad, stanovených zakladateli Sokolstva. Vzpomínal na těžký úkol, který v úřadě starosty přebírá a dovolával se dobré vůle všech upřímných stoupenců sokolské myšlenky, by nevznikaly zbytečné tření, z nichž pak se vyjíti překážky vážné práce. Vzdal hold památce zesnulého starosty amerického Sokolstva Jana Šimana. Vážná slova nového starosty měla zřejmý účinek na přítomné jeho druhy, kteří o chvíli se prohlásili, že chtějí se řídit zásadami pravého Sokolství, které ovšem bude nejlépe určena... pamětka zesnulého Jana Šimana. Nechť nezůstanou bez stínku!

Němci pokračují v mírové propagandě.

Chicago, Ill., 8. března. — Německé organisace ve Spojených Státech soustředily nyní svoji energii na mírovou propagandu a vedena je nejrozmanitějším způsobem. Zatím ve President snažil se lidu přijít zákonu o ozbrojené neutralitě, tisíce dopisů a celé dolary byly rozesílány po Spojených Státech, v kterých bylo žádáno, aby působily na kongresmany a senatory, aby pocítili prezidentovy snahy. Do Chicago přišlo velké množství telegramy hlavně z vyhnání. Jest známo, že existuje několik velkých sdružení s dostatečnými fondy, která vedou propagandu v zájmu národa, to jest v zájmu Němců.

Resoluce proti Norrisovi.

Lincoln, Neb., 8. března. — Resoluce, kterou senátor Norris odsuzuje se pro svůj postoj na obstrukci proti prezidentově předlohě o ozbrojené neutralitě a kterou odsouzen byl jako zrádce zájmů Spojených Států, přijata byla v zákonodárném sněmu Nebraska osmnáctí hlasy proti třinácti. Devět demokratů a devět republikánů hlasovalo proti resoluci. Z těchto pět byli Němců.

JOHN R. ŘIHA
— TAILY KÁVOVÉ —
Tel. Douglas 1196 Res. Ha...
Residence 4411 So. 13th St.
Telephone Douglas 1196

Lee-Gass-Andreesen Hardware Co.
PRODÁVÁ VE VELKÉM
...lazené, vyrábené a lakované plechové nádobí. — Cínovaný plech, železný plech a kovové zboží. — Ostnatý drát, hřebíky, kuželkové zboží, bicykly, střelné zbraně, náboje a sportovní zboží všeho druhu.
9th and Harney Streets. OMAHA, NEBRASKA.

Nejlepším místem k nakupování stavebního dříví, jest
české dřevařská ohrada,
Chicago Lumber Co.,
na 14. a Harney ul., Omaha, Neb. 1917
Čeští prodavači Vás vždy ochotně a vzorně obslouží.

Tímto oznamuji všem četným starým i novým příznivcům, že v minulých dnech jsem koupil cihelnou budovu
HOTEL "PRAHA"
která jest úplně znovu vypravená vším vnitřním zařízením, vkusně dekorována a kde krajané, zavítavší do Omahy, nalezou nyní řádnou obsluhu a pohodlí to nejlepší. Chutná jídla z pravé české kuchyně vždy vás uspokojí. Vkusně zařízený hostince ve spojení s hotelem. O přízeň místních i venkovních krajanů uctivě žádá 1.28.4
JOSEF PIVONKA
Roh 13. a William ul. OMAHA, NEBRASKA

— Get rid of dandruff —
it makes the scalp itch and the hair fall out. *Be wise* about your hair, cultivate it, like the women in Paris do. They regularly use
ED. PINAUD'S EAU DE QUININE
the wonderful French Hair Tonic. Try it for yourself. Note its exquisite quality and fragrance. Aristocratic men and women the world over use and endorse this famous preparation. It keeps the scalp clean and white and preserves the youthful brilliancy of the hair.
Buy a 50c bottle from your dealer—or send 10c to our American Offices for a testing bottle. Above all things don't neglect your hair.
PARFUMERIE ED. PINAUD, Dept. M. ED. PINAUD Bldg., New York

FRANK SVOBODA
UMĚLECKÝ ZÁVOD
POMNÍKOVÝ
Krásný nový ceník právě vyšel. Píšte si o něj dnes a vám a svému prospěchu.
1215-31 SO. 13TH ST
OMAHA
NEB.

DIBELKA, FLAKS & CO.
Architekti.
Vypracujeme plány na jakékoliv budovy po celé Americe. Na veřejné budovy, jako i školy, nemocnice, ústavy, budovy tovarne, building a school, jsme odborníci.
Největší architektská firma česká v Americe.
139 North 5th Ave., CHICAGO, ILL.

"Onyx" Hosiery
You Get GOOD Value at ANY Price—Silk, Lisle or Cotton
25c to $5.00 per pair
Emery-Beers Company, Inc.
WHOLESALE 133-141 EAST 24th ST. NEW YORK

Dr. F. A. Sedláček
OMAHA, NEB.
ČEKÁRNA: 1270 So. 14th St., proti Hotelu Prague
Tel. Red 4612
RESIDENCE: 4709 So. 14th St.
Tel. Tyler 2430
V ČEKÁRNĚ od 1 do 4 hod. odpol. — V neděli od 9 do 11 hod. dopol.

JOHN J. OSTRONIĆ
pražský plumbař,
licencovaný pro Omahu a South Omahu,
vykonává vždy práci první třídy v oboru plumbařském, zavádění ústředního topení, plynovodů, vodovodu a pod. Opravy jsou naší zvláštností a vykonáváme je k úplnému uspokojení. Veškeré práci věnuje se ta největší péče. Vypočty zdarma. Zavolejte nás telefonem Tyler 1208.
Doma: 1414 Jižní 13. ulice, Omaha, Nebraska.

Nejmodernější na Západní straně
Řeznický a Uzenářský závod
vlastní V. C.
1401 Jižní 13. ul.
CYRILL KROMBK
Výborné uzeniny stále čerstvé.
Tel. Douglas 1316

Nejstarší a největší pekařský a cukrářský závod vlastní
V. F. KUNCL
č. 1244 So. 13th St., Omaha.
Má na skladě vždy velké zásoby čerstvého řezného masa, jakož i znamenitých domácích uzeninách výrobků. Ceny levnější než kdekoliv jinde. Zboží mohou objednati telefonem: Douglas 1198.